

RENÉ DUMONT, AGRÒNOM I PIONER ECOLOGISTA

«L'aventura a l'Àfrica és la fam»

La destrucció del planeta per d'aquí a deu o quinze anys, si no es prenen mesures dràstiques, és el pronòstic que fa René Dumont. Va intervenir en el simposi «Una sola Terra» i va concedir aquesta entrevista a EL TEMPS.

Xavier Garcia

L'agrònom, científic i intel·lectual francès, René Dumont, pioner de l'ecologisme polític i veterà de totes les batalles en favor de l'alliberament dels pobles de l'anomenat Tercer Món, ha estat a Barcelona, convidat a parlar en el simposi «Una sola Terra», que organitzen —sota la proposta i realització del periodista i escriptor, especialitzat en temes ambientals, Santiago Vilanova— les conselleries d'Agricultura i Política Territorial.

Als seus 85 anys continua anant d'un cap a l'altre del planeta, donant conferències contra la desertització dels sòls i l'agricultura que depèn en excés dels fertilitzants químics, assessorant els governs que es deixen i els grups i col·lectius pagesos que volen tirar endavant un altre model de desenvolupament. Tampoc cessa en la seva activitat com a escriptor, perquè a la trentena de llibres que porta publicats —entre els quals alguns de tan importants com *La utopia o la mort*, *Terres vivents* o *Socialisme i desenvolupament*— cal afegir-

hi *Pour l'Afrique, j'accuse*, una acusació sense paliatius del genocidi que s'està cometent amb la població africana, *Un monde intolérable. Le libéralisme en question* i el darrer, aparegut fa poques setmanes, *Més combats*, una crònica on barreja l'autobiografia i l'itinerari intel·lectual i professional que ha seguit al llarg de més de seixanta anys d'activitat.

Per sort, amb René Dumont es pot parlar de moltes coses, de recursos alimentaris, de superpoblació, d'erosió del sòl i estat de l'agricultura, de colonialisme i mal desenvolupament, tot plegat vinculat amb la dependència i la imposició que generen els models que l'occident exporta al sud i amb els interessos i la corrupció de les classes dirigents d'aquests mateixos països.

—*Professor Dumont, vostè va nàixer pràcticament amb aquest segle i, per tant, es pot dir que ho ha vist gairebé tot. ¿Què li queda per veure?*

—Si hi sóc a temps i no es prenen mesures dràstiques, d'aquí a deu o quinze anys, la lenta però irreversible desaparició del planeta.

—*Però això, ja ho deia l'any 1972 el Club de Roma en el seu primer Informe, ¿no?*

—Efectivament, va ser el primer i seriós advertiment, que es va acomplir. Al llarg de la seva història, la Terra i la humanitat no havien estat en tan gran perill com ara. ¿Cal recordar la guerra declarada que hi ha contra les poblacions del Tercer Món, executades per la fam i el deute extern, els canvis climàtics, que porten pluges i sequeres incontrolades, la contaminació de l'atmosfera, de l'aigua i dels sòls, la vida inhumana a les grans ciutats, la deforestació?

—*Potser sí que cal recordar-ho, perquè els de dalt en parlen molt només i els de baix semblen només preocupats a fer diners.*

—Sí, cal que l'opinió mundial sàpiga que anem ràpidament a la mort si continuem així.

—*¿Què vol dir «continuar així»?*

—Doncs que una cinquena part de la població mundial consumeix i dilapida quatre cinquenes parts de l'energia i els recursos naturals de la Terra, que els residus d'aquesta gran *bouffe* contaminen la mar i els sòls, degraden la salut de les persones i inutilitzen cada vegada més terres per a futurs cultius agrícoles. I tot plegat, ¿per què? Doncs per a tenir cotxes més ràpids i que consumeixen més, innecessàriament, per a disposar de més electricitat, que servirà per a produir objectes cada vegada més cars i inútils, que es degraden ràpidament perquè puguin tornar a ser comprats, cosa que facilitarà més degradació i encariment.

—*¿Qui ho paga, tot això?*

—Els habitants del Tercer Món i també, els consumidors occidentals, endeutats

igualmente en les seves economies particulars. I, evidentment, el medi ambient, que està en una bancarrota total al Tercer Món, a causa del nostre sistema econòmic, de la incapacitat dels seus dirigents i de l'explosió demogràfica, perill que ja vaig assenyalar el 1930 en una estada meua a Indonèsia.

—*I no hi ha prou recursos per a alimentar les masses creixents?*

—Doncs des de 1984 la realitat ens està dient que cada vegada serà més difícil, perquè, justament a causa de sequeres llargues i inundacions, de sobreexplotació de la terra i contaminació, la producció mundial de cereals ha baixat un 14%, que és un fet sense precedents, mentre que la població mundial gairebé s'ha duplicat entre 1950 i 1984. I cal pensar, tenint en compte els creixements demogràfics demencials que es preveuen a l'Àfrica, 3% anual, a l'Índia 2,1% i al conjunt d'Àsia, on l'ONU parla d'uns augments del 60% entre 1985 i 2020, el que vol dir que cada any del pròxim decenni, hi pot haver 90 milions d'habitants més. En aquests moments, el dèficit de cereals al conjunt del Tercer Món oscil·la al voltant dels 120 milions de tones. Tot això porta a la penúria i a la catàstrofe alimentària que pot ser molt gran a l'Àfrica, i de res valdran els concerts de rock.

—*Ho deixem per impossible?*

—No, cal continuar lluitant! Cal desenvolupar una agricultura més ecològica, utilitzar menys combustibles fòssils, més transports públics i augmentar la taxa sobre el carburant, tot plegat a fi de reduir l'efecte hivernacle i les emissions de diòxid de carboni, responsables de la meitat de l'escalfament global de l'atmosfera del planeta. Cal mantenir al preu que siga la fertilitat de la terra, aturar l'avanç del desert

i l'erosió dels sòls, i per a això ja hi ha tècniques agrícoles i de regadiu adequades. Només cal voler-ho aplicar.

—*Pel que sembla només estan pel ral·li París-Dakar...*

—¡Ah, la París-Dakar! És una vergonya que es continuïn mostrant cotxes i grans motos davant de gent que no en tindrà mai. L'aventura a l'Àfrica és la lluita contra la fam i no la París-Dakar. L'absència de simples carros de tracció als camps africans és un crim contra la humanitat, sobretot si es pensa en l'abundància de cotxes luxosos a les grans ciutats. Ens hem de desenganyar: la llei de l'oferta i la demanda ha estat suprimida de tots els països d'economia de mercat, perquè el que funciona és l'acaparament i el monopoli dels sectors productius per part d'unes poques multinacionals. I és per això que estem en estat de guerra i, per això també, em semblen ridícoles les disputes dels partits, siguin de dretes o d'esquerreres.

Supervivent de les Ideologies

René Dumont, nat a Cambrai, al nord de França, el 1904, és enginyer agrònom, professor, de 1933 a 1974, a l'Institut National Agronomique de París, ex-candidat a les presidencials franceses amb els ecologistes el 1974, autor d'una trentena de llibres on combat la injustícia social, el colonialisme, el mal desenvolupament agrari, les dictadures i l'explotació de les masses del Tercer Món.

Ha estat també un supervivent a les principals ideologies d'aquest segle: el 1921, només quatre anys després de la Revolució Soviètica, i després d'un viatge a l'URSS, fa creu i ratlla amb el marxisme. Després, en

tre 1929 i 1932, fa l'experiència xinesa, que continua estudiant els anys 1950 i 1960, en els bons temps del maoisme, la Revolució Cultural i les col·lectivitzacions agràries, però tot això se'n va en orris. Paral·lelament, estudia i publica sobre la realitat agrícola cubana, però el que diu no agrada a Fidel Castro, que l'acusa de «traïdor al socialisme», i la ruptura amb el castrisme s'accentua després de rebre, des de la presó, una carta de l'agrònom cubà Alonso Oliver, el qual demana a Dumont que continuï denunciant el que està passant.

Darrerament, ha polemitzat amb Michel Rocard —que quan encara no era al poder va escriure unes pàgines per al llibre de Dumont *Pour l'Afrique, j'accuse*—, però «ara no em coneix, perquè és al poder. A Barcelona o al Quebec no molesto, però a França, sí». També ha tingut les seves diferències amb un antic company de combats ecologistes, Brice Lalonde, de qui diu que «ha volgut ser ministre, i és feliç. Té xofer, diners i menja molt bé, però els crèdits a la protecció del medi ambient francès han disminuït». També va arrufar el nas quan el cèlebre comandant Cousteau va dir a la TV francesa que a Mururoa no hi havia residus de les explosions atòmiques franceses, una afirmació que li va valdre, al cap de vuit dies, ser nomenat membre de l'Acadèmia Francesa.

Però Dumont, impertorbable, continua el seu camí i s'alia amb el bisbe francès Jacques Gaillot per protestar contra els crèdits militars, amb els capdavanters de la Teologia de l'Alliberament (Helder Camara, el cardenal Arndts, etc.) i somia en una confederació d'ecologistes, pacifistes i tercermundistes, aquest qualificatiu que aquí usem per a dir que algú és «impresentable». □

RELLA
NÚM 7 MAIG DE 1989 Bels Vinalopó - PAÍS VALENCIÀ
REVISTA D'ESTUDIS COMARCALS

TAULA

TEXTOS DE RECERCA

El comerç il·licit a finals del segle XV:
un exemple, Fernando de Madrit,
per Anna Maria Alvarez,
pàgina 9

El port del Cap de l'Aljub al segle XVI: primer intent de construcció d'un moll,
per Alfred García i Mas i Carolina Martínez i Corbí, pàgina 23

Problemàtica del català a l'ensenyament mitjà davant la reforma,
per Ricard Calatayud i Everilda Garriga, pàgina 31

Literatura infantil, lectura i educació (Reflexions sobre unes necessitats),
per Joan J. Ponsoda Sanmartín, pàgina 47

L'experiència del teatre, per Manuel Molins, pàgina 61

TEXTOS LITERARIS

Si Sharp al País de la música, de Francesc Xavier Llorca, pàgina 73
Cinc Poemes, de Maties Macià i Bri, pàgina 85

